

K R O N I K A

obce Turňa nad Bodvou

rok 2008

Vypracovala: *Henrieta Szitásová*
kronikárka obce

Obsah kroniky za rok 2008 schválilo Obecné zastupiteľstvo obce Turňa nad Bodvou na svojom 19. zasadnutí dňa 7. decembra 2009 uznesením č. 134 .

OBSAH

Verejný a spoločenský	3
Kultúra	6
Zdravotníctvo, sociálna starostlivosť, obyvateľstvo obce	10
Činnosť záujmových združení, spolkov a klubu v Turňa nad Bodvou	11
Doplňkový zápis k združeniam	12
Cirkevný život	13
Školstvo	15
Šport	17
Počasie	20
Čiastkové doplnky	21
Záver	22

VEREJNÝ A SPOLOČENSKÝ ŽIVOT

Miestna organizácia Strany maďarskej koalície SMK – MKP v Turni nad Bodvou usporiadala 2. marca 2008 členskú schôdzu, na ktorej sa zúčastnil aj člen okresného predsedníctva SMK a poslanec NR SR László Köteles a predseda okresného výboru strany Ing. László Iván. Hlavnými témami schôdze boli slávnostné zakončenie roka politickej organizácie a voľba nového predsedu miestnej organizácie SMK. Doterajší predseda organizácie Ing. Ondrej Taliga sa odsťahoval z obce a vzdal sa funkcie. Za nového predsedu bol členmi miestnej politickej organizácie zvolený **Alexander Oravec**.

Pri príležitosti osláv 160. výročia revolúcie a národnooslobodzovacieho boja v rokoch 1848-1849 sa dňa 14. marca 2008 konalo **spomienkové stretnutie a slávnostné kladenie vencov** v starom cintoríne pri hrobe **Pála Willigera**, účastníka bojov v roku 1848. Kladením vencov na hrob menovaného si predstaviteľa Základnej organizácie Csemadoku, Miestnej organizácie SMK, žiaci a pedagogickým zbor Základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským v Turni nad Bodvou uctili historické udalosti. Slávnostný príhovor predniesol predseda Základnej organizácie Csemadoku Csaba Káposztás, po ktorom nasledoval príhovor profesora v penzii Tótha Pála z obce Hídvégárdó z Maďarskej republiky. Za tým nasledovala modlitba kňaza Attilu Juhásza za duševné blaho padlých hrdinov.

Kladením vencov dňa 15. marca 2008 si pripomenuli udalosti roku 1848 v sprievode predstaviteľov obce aj generálny konzul MR v Košiciach Szerencsés János a spisovateľ, čestný predseda Okresného výboru Csemadoku Sándor Gál.

Dňa 19. apríla 2008 sa v Miglinci pri pomníku padlých vojakov v II. svetovej vojne uskutočnilo slávnostné kladenie vencov spomienky a úcty. Aktu sa okrem predstaviteľov obce, jej politických a spoločenských zložiek, zúčastnili aj generálny konzul Maďarskej republiky **Szerencsés János** a predseda Strany maďarskej koalície SMK a poslanec NR SR **Pál Csáky**. Medzi hosťami bol aj spisovateľ Sándor Gál, ktorý vo svojom prejave opísal smutné udalosti II. svetovej vojny v r. 1945, kedy tu boli násilne usmrtení deväť maďarských vojakov. Po príhovore nasledovala modlitba kňaza Attilu Juhásza za duševné blaho zosnulých. Spomienkový deň sa ukončil obhliadkou rímskokatolíckeho kostola v Turni nad Bodvou.

V máji 2008 Komisia kultúry, osvetu a spolupráce s tretím sektorom pri Obecnom zastupiteľstve obce Turňa nad Bodvou zorganizovala v spolupráci s mládežníckym spolkom politickej strany SMK v Turni nad Bodvou **dobrovoľnú brigádu** s cieľom skrášliť verejné priestranstvo pred obvodným zdravotným strediskom. Brigádnicami pripravili kvetinovú hriadku v tvare kruhu, do ktorého boli vysadené rôzne kvetiny. Do budúca sú plánované ďalšie podobné aktivity.

Na základe požiadavky samosprávy obce Turňa nad Bodvou, Architektonická kancelária ARKA s.r.o. Košice vypracovala **územný plán obce Turňa nad Bodvou**. Potreba územnoplánovacej dokumentácie bola motivovaná tým, že sídlo nemalo vypracovaný územný plán, ktorý by koncepčne riadil výstavbu v sídle v rámci funkčného členenia, trasovania dopravy a technickej infraštruktúry. Územnoplánovacia dokumentácia vychádza zo zhodnotenia súčasného stavu obce, na základe ktorého je založená dlhodobá koncepcia urbanistického rozvoja obce podľa reality možností a obmedzení.

Verejné prerokovanie konceptu územného plánu obce Turňa nad Bodvou s odborným výkladom spracovateľa sa uskutočnilo dňa 27. marca 2008 v zasadačke Obecného úradu Turňa nad Bodvou pre pozvané organizácie a v poobedňajších hodinách v spoločenskej sále miestneho kultúrneho

strediska pre verejnosť. Dňa 6. mája 2008 sa na rovnakom mieste zišli občania, kde si mohli vypočuť verejnú prerokovanú textovú časť zadania územného plánu.

Východoslovenská energetika a.s. Košice dňa 15. januára 2008 zahájila stavbu **kabelizácia nízkonapäťovej siete a domových prípojok na Moldavskej ceste** s cieľom zrušenia vzdušného nízkonapäťového vedenia a jej uloženia do zeme. Po prekládke vzdušného rozvodu nasledovala modernizácia verejného osvetlenia. Tieto práce boli vykonané po oboch stranách Moldavskej cesty od obecného úradu až po infocentrum. Namiesto pôvodných 5 kusov pouličných lúčových lamp bolo uložených 15 nových osvetľovacích telies za sumu 400 000,-Sk z finančných zdrojov obce. Náklady vynaložené na prekládku kabelizácie nízkonapäťovej siete tvorili sumu 3 371 000,- Sk a boli investované dodávateľom stavby. Stavebné povolenie bolo vydané Obecným úradom Turňa nad Bodvou 30. augusta 2007 a nadobudlo právoplatnosť dňa 20. septembra 2007. Práce boli dokončené v mesiaci máj 2008.

V mesiaci júl bola vykonaná **obnova asfaltového koberca** chodníkov na Moldavskej ceste od obecného úradu až po pekárňu a od budovy pošty až po infocentrum. Práce boli vykonané z rozpočtu obce Turňa nad Bodvou v hodnote 690 000,-Sk.

Firma M-Elektronik s.r.o. Martin od 1. augusta 2008 začala **rekonštrukciu káblového systému obecného rozhlasu**. Práce financované z rozpočtu obce Turňa nad Bodvou boli ukončené a odovzdané do skúšobnej prevádzky v mesiaci december 2008.

Obecné zastupiteľstvo obce Turňa nad Bodvou v roku 2006 rozhodlo o prijatí Všeobecne záväzného nariadenia (VZN) o určení a zmene názvu ulíc a iných verejných priestranstiev na území obce Turňa nad Bodvou, na základe ktorého boli v roku 2007 rozmiestnené tabule s názvami ulíc. V roku 2008 obecné zastupiteľstvo prijalo **VZN o určovaní súpisných a orientačných čísiel** na území obce Turňa nad Bodvou. Na základe tohto nariadenia bola vykonaná montáž orientačných tabulí na budovy a rodinné domy po území celej obce, za účelom ľahšej orientácie na jednotlivých cestách a uliciach.

Samospráva obce Turňa nad Bodvou pristúpila aktívne k našim najmladším obyvateľom a v rámci podpory pohybových aktivít nevyhnutných pre zdravý vývoj dieťaťa, zriadila **nové detské ihrisko na nádvorí materskej školy** – budovy pod súp. č. 172. Dodávateľom a realizátorom stavby bola firma Willex s.r.o. Komárno. Do výstavby detského ihriska samospráva obce Turňa nad Bodvou investovala 125 767,- Sk. Nové ihrisko bolo odovzdané do užívania začiatkom septembra 2008. Deti materskej školy môžu na hry používať pieskovisko o rozmere 3 x 5 m, detský vlak s vagónmi, padací most, sedací kôň, preliezačku, hojdačku, lavice a stôl. Celá zostava je vyrobená z dreva v červenohnedom farebnom prevedení. Toto ihrisko je vhodným priestorom pre zábavu, rozvíjanie kreativity a fantázie detí v materskej škole.

Dňa 1. októbra 2008 došlo k požiaru skladu paliva v **kotolni na biomasu** pri Základnej škole v Turni nad Bodvou, ktorú prenajíma od obce Dalkia s.r.o. Košice. Horeli tristokilogramové baly slamy, ktoré spaľovala kotolňa. Hasičom sa podarilo zachrániť pred požiarom hlavnú technologickú časť kotolne; požiar poškodil len dopravný pás navážania balíkov slamy do kotla.

Dňa 5. októbra 2008 sa v Košiciach uskutočnil 85. ročník Medzinárodného maratónu mieru – MMM. V rámci tohto športového podujatia sa dňa **3. októbra 2008 pri pamätnej tabuli MMM** v obci Turňa nad Bodvou uskutočnil akt **kladenia vencov**. Na tomto historickom mieste prvého štartu Košického maratónu boli prítomní Dr. Štefan Daňo prezident Maratónskeho klubu v Košiciach a predstavitelia obce Turňa nad Bodvou.

V októbri 2008 v priestoroch areálu základných škôl došlo k **poškodeniu starého teplovodného rozvodu kúrenia** medzi budovou ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským a budovou ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským. Tento havarijný stav bol odstránený kompletnou výmenou teplovodného rozvodu kúrenia v mesiaci november 2008.

V októbri a novembri sa uskutočnila rozsiahla **údržba verejného priestranstva pozdĺž komunikácie Staničnej ulice**. Bolo odstránených cca 70 m³ prebytočného posypového materiálu a naplavená zemina. Táto aktivita bola financovaná z rozpočtu obce Turňa nad Bodvou.

Dňa 19. novembra 2008 sa konalo trináste zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Turňa nad Bodvou v priestoroch miestneho infocentra, ktoré bolo mimoriadne. Obecné zastupiteľstvo súhlasilo so zaradením obce Turňa nad Bodvou do územia verejno-súkromného partnerstva (MAS) pod názvom „**Rozvojové partnerstvo údolia Bodvy, občianske združenie**“ a potvrdilo, oboznámenie sa s integrovanou stratégiou rozvoja územia v programe LEADER.

V rámci I. etapy zateplenia budovy Obecného úradu Turňa nad Bodvou v poslednom štvrtroku 2008 bola vykonaná **výmena pôvodných starých okien za plastové**. Práce financované z rozpočtu samosprávy obce Turňa nad Bodvou čiastkou 227 334,- Sk boli vykonané súkromnou firmou Jána Hegedüsa ml.

Dňa 30. decembra 2008 sa konalo mimoriadne zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Turňa nad Bodvou, kde bolo prijaté **Všeobecne záväzné nariadenie obce Turňa nad Bodvou č. 28/2008**, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Územného plánu obce Turňa nad Bodvou.

KULTÚRA

Občianske združenie HEREDITAS a obecné zastupiteľstvo obce Turňa nad Bodvou usporiadalo dňa 18. januára 2008 v miestnom infocentre **predvedenie knihy pod názvom „TORNA REGÉJE“ (Povešť o Turni)**. Táto kniha obsahovo v sebe skrýva básnické spracovanie starej povesti Sándorom Teleki Zakariásom z roku 1908, ktoré bolo knižne vydané v maďarskom jazyku. Návštevníci besedy si vypočuli zaujímavé rozprávanie o obsahu a zrode knihy v podaní miestneho farára a zodpovedného redaktora Attilu Juhásza, ktorý ako rodák z Turne cítil silnú túžbu, aby knižne vydal originálnu tvorbu autora spomínaného diela. Popri slovnom podaní povesti je kniha obohatená kresbami Henriety Szitásovej, ilustrátorky tejto knihy. Veršovaná povest' skladajúca sa z piatich spevov je napísaná podľa zdrojov z ústneho podania. Turniansku povest' tvorí príbeh o Kristíne a Kataríne, sestrách z hradu. Kristína, ako samostatná postava v ľudovej slovesnosti sa spomína ako blúdiaca duša – mátoha. Jej postave sa pripisuje bosorácka vlastnosť, ktorá robí určitým ľuďom nepríjemnosti. Vo viere ľudí sa prítomnosť jej nepokojnej duše objavuje aj počas silných vetrov či búrok. Texty zaznamenané v Turni rozprávajú o tom, „že preto tak často fúka silný vietor, lebo Kristína prekliala Turňu“. Záverečnou súčasťou knihy je článok „POVEŠŤ Z HORNÉHO UHORSKA A JEJ NÁVÄZNOŠŤ NA DEJINY“ v jazyku maďarskom, slovenskom a anglickom.

Základná organizácia Csemadoku v Turni nad Bodvou usporiadala dňa 8. februára 2008 v miestnom infocentre **prednášku na tému: „Pôvod nášho národa“**, ktorá sa zaoberala prehistóriou, genetikou a koreňmi maďarského národa. Prednášajúcim bol Mihályi Molnár László, pedagóg z Moldavy nad Bodvou.

Obecný úrad v Turni nad Bodvou v spolupráci s Východoslovenským múzeom v Košiciach a Správou Národného parku Slovenský kras, v rámci projektu INTEREG III A „Rozvoj siete biomonitoringu na podporu účinného riadenia chránených území“ zabezpečili dňa 19. marca 2008 v miestnom infocentre **prednášku pod názvom „Neželaní votrelci – invázne rastliny okolo nás“**. Hlavnou témou tohto stretnutia boli invázne botanické druhy rastlín a stromov, akými sú napríklad boľševník obrovský, zlatobyľ obrovská, či agát biely. Na tejto prednáške odzneli dôležité informácie o rastlinách nepôvodných druhov zavlečených a vysádzaných ako ozdobné, ale zároveň nebezpečné rastliny, ktoré dokážu zmeniť prirodzené prostredie, vytvoriť úplne nové typy vegetácie a tým narušiť ekologickú stabilitu. K tejto téme patrili aj informácie o spôsoboch mechanického ako aj chemického ničenia invázných rastlín, ktoré okrem spomínaných negatívnych vplyvov môžu vyvolávať aj alergické reakcie u citlivých osôb, dôvodom ktorého je ničenie týchto rastlín nevyhnutné.

Každoročne si pripomíname **sviatok všetkých pedagogických pracovníkov: 28. marec – Deň učiteľov**. Školskí pracovníci Základnej školy v Turni n/B (*pozn.: s vyučovacím jazykom slovenským*) si tento rok svoj deň oslávili dňa 26. marca 2008 v „Pohostinstve pri stanici“ v Turni nad Bodvou. Z tej istej príležitosti a na rovnakom mieste sa stretli dňa 27. marca 2008 pedagógovia Základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským v Turni n/B. Medzi pozvanými hosťami boli aj dôchodcovia – bývalí pedagógovia oboch základných škôl. Školských pracovníkov obidvoch škôl pri tejto slávnostnej príležitosti privítal a za ich prácu sa poďakoval starosta obce Turňa nad Bodvou Pavol Molnár.

Základná organizácia Slovenského zväzu záhradkárov a samosprávne orgány obce Turňa nad Bodvou pripravili tradičný – **27. ročník súťaže vín**. Dňa 9. apríla 2008 súťažiaci mali možnosť odovzdať vzorky vína v Pohostinstve pri stanici v Turni nad Bodvou. Degustácia vzoriek vína prebiehala nasledujúci deň 10. apríla 2008, na základe ktorej boli odbornou porotou dňa 11. apríla

2008 verejnosti zverejnené výsledky hodnotenia v kategóriách biele, červené vína a vína z nakúpeného hrozna. Do súťaže sa zapojili okrem pestovateľov viniča aj výrobcovia vína z nakúpeného hrozna.

Pedagogickí pracovníci so žiakmi základných škôl v Turni nad Bodvou každoročne pripravujú kultúrny program ku **Dňu matiek**, venovaný mamičkám našich žiakov. Pri príležitosti tohto pamätného dňa žiaci základnej školy (s vyučovacím jazykom slovenským) potešili rodičov dňa 18. mája 2008 svojím programom v miestnom kultúrnom stredisku. O pár dní neskôr dňa 30. mája 2008 svojím pripraveným programom vystúpili žiaci základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským. Výsledkom oboch akcií bola spokojnosť a úsmev na tvárach účinkujúcich aj divákov.

Komisia kultúry, osvetu a spolupráce s tretím sektorom pri obecnom zastupiteľstve pod vedením Márie Andóovej zorganizovala dňa 6. júna 2008 v miestnom infocentre **výstavu ručných prác**. Počas týždňového trvania výstavy sa návštevníci mohli pokochať vystavovanými prácami rôzneho charakteru. Najväčšie zastúpenie mali rôzne výšivky a háčkované dečky, ktoré dokazovali šikovnosť našich žien. Návštevníci mohli obdivovať aj drevené výrobky, kožené tašky, maľované obrazy. Zastúpenie mali aj výrobky zhotovené z prútia od Občianskeho združenia „PRO TORNENSIS“. Záverečný deň 13. júna 2008 sa organizátorka výstavy poďakovala všetkým 25-tim vystavovateľom za účasť a spoluprácu a na znak vďaky im odovzdala aj vecné darčeky.

V roku 1998 vznikli v spolupráci riaditeľstva Aggteleckého národného parku a obcí v Maďarsku Umelecké a tradičné dni Aggtelek – Jósfaťő, z čoho neskôr od roku 2001 bol založený **Gemersko – Turniansky festival**, ktorý dnes presahuje hranice Maďarska a zahŕňa takmer dva tucty obcí regiónu.

Počas dvojtýždňového festivalu, ktorý sa uskutočnil v dňoch 17. - 27. júla 2008 si mohli záujemcovia vybrať z približne 100 festivalových programov usporiadaných na rôznych miestach v dvadsiatich obciach. Tohto roku sa po prvýkrát vo festivalovom kalendári objavil aj názov našej obce. Naša obec tak prispela k obohateniu kultúrneho programu celého festivalu a prezentovala aj históriu obce Turňa nad Bodvou.

V pietnom parku pod kopcom „Gyűr“ sa **18. júla 2008** konali **hradné hry**. Košická šermiarska spoločnosť **Via Cassa** predviedla predstavenie, témou ktorého bola známa **povešť o Kristíne a Kataríne**, slečnách z turnianskeho hradu. Po otváracom príhovore starostu obce Turňa nad Bodvou, pedagóg v dôchodku PhDr. Mihály Mázik oboznámil prítomných divákov s históriou hradu a rodu Bebekovcov. Po tomto zaujímavom rozprávaní nasledovala už samotná hra, ktorou bola stará povesť upadajúca do zabudnutia oživená. Ďalším bodom programu tohtoročného festivalu, ktorého miestom konania bol rímskokatolícky kostol v Turni nad Bodvou bol **koncert zmiešaného spevokolu Csermely z Košíc** a speváckeho zboru **Vox Columbella (Hlas Holubice) z Moldavy nad Bodvou**. Oba spevokoly nadväzujú na bohaté tradície miestnych liturgických spevov. Vo svojom repertoári majú sakrálne piesne v slovenskom, maďarskom i latinskom jazyku. Zbory sa predstavili publiku **23. júla 2008**. Na tomto koncerte si obecnosť vypočula mnoho piesní podaných vo všetkých troch jazykoch v nádhernom, akustickom prostredí kostola.

V dňoch 25. až 27. júla 2008 sa uskutočnili **V. Turnianske dni**. V srdciach našich občanov si tieto kultúrno-športové dni našli už trvalé miesto. Oproti roku 2007 bol program bohatší. Prvý deň sa odohral v športovom štadióne TJ Cementár **rómsky futbalový zápas** medzi mužstvami Turňa nad Bodvou a Szendrő z Maďarska.

Výsledkom tohto zápasu bola výhra nášho mužstva. Po futbalovom zápase sa spoluobčania zabavili na rómskom festivale a zábave, tiež na športovom štadióne.

V ten istý deň popoludní, v spoločenskej sále miestneho kultúrneho strediska sa konalo **slávnostné zasadnutie Obecného zastupiteľstva obce Turňa nad Bodvou**. Starosta obce Pavol Molnár vo svojom príhovore pripomenul **810. výročie prvej písomnej zmienky o obci Turňa nad Bodvou**, ktoré naša obec slávi v tomto roku. Najstaršou zachovanou písomnosťou o existencii sídla je listina pápeža Inocenta III., ktorou daroval Turňu antiochijskej princeznej.

Po slávnostnom príhovore starosta obce vyhodnotil doteraz dosiahnuté úspešné výsledky a tiež nedostatky v rozvoji našej obce.

Ďalej nasledovalo ocenenie osôb a združení za zásluhy o rozvoj a zveľadenie obce Turňa nad Bodvou. V roku 2008 ocenenie získali: - **Magdaléna Wienerová** za dlhodobé učiteľské pôsobenie na základnej škole a za vedenie miestneho ženského speváckeho zboru, - **Štefan Majančík** za zásluhy v oblasti rozvoja školstva, ako dlhoročný pedagóg a riaditeľ základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským, - **Alexander Somogyi** za 14 ročné pôsobenie vo futbale, ktoré ukončil v „A“ mužstve a za ďalšiu jeho aktivitu, ktorou je vedenie kroniky odohratých futbalových zápasov. Pán Alexander Somogyi niekoľko rokov pôsobil aj ako funkcionár TJ Cementár, bol trénerom žiakov, dorastencov a neskôr aj trénerom „A“ mužstva.

Pohrebné podporné združenie na Slovensku – pobočka č. 94 Turňa nad Bodvou na čele s predsedom združenia Ľudovítom Balázsom obdržalo ocenenie za zásluhy vo vzájomnej podpore členov, ktorá spočíva v pomoci pri organizovaní dôstojného pohrebu nebohých občanov obce a v poskytovaní finančnej výpomoci rodinám zosnulých. Táto organizácia je jednou z najdlhšie pôsobiacich organizácií v našej obci.

Komisia kultúry, osvetu a spolupráce s tretím sektorom pri obecnom zastupiteľstve aj toho roku udelila ocenenia. Za pekný dom získali ocenenie manželia **Ing. František Vereš a Ing. Mária Verešová**. Titul pekný dvor získali manželia **Gabriel Tóth a Katarína Tóthová** a cena za najkrajší balkón bola udelená manželom **Ladislavovi Bandréovi a Erike Bandréovej**.

Turnianske dni mali svoje pokračovanie v sobotu dňa **26. júla 2008**. V doobedňajších hodinách na nádvorí Domu remesiel Občianskeho združenia PRO TORNENSIS remeselníci **Združenia gemerských remeselníkov z Krásnohorskej Dlhej Lúky predviedli ukážky výroby predmetov niektorých tradičných remesiel**. Svojím remeslom sa predstavili aj **košíkari z našej obce** a **Mgr. Szilárd Fecsó** predviedol ukážku tvorby hrnčiarskych výrobkov. Súčasne **Ádám Badin** na nádvorí svojím programom zabával deti a mládež. Hlavným bodom programu bol slávnostný sprievod obcou od budovy obecného úradu po Hlavnú ulicu, ktorá bola miestom konania slávností obce. Po slávnostnom príhovore starostu obce Pavla Molnára nasledovala séria kultúrnych programov plnej melódie a zábavy. Moderátorom týchto programov bol **Štefan Hutkay**, pedagóg z našej obce. V osobe známeho umelca obecenstvo privítalo **Ihosa Józsefa**, umeleckým menom „**Katónéni**“ z Maďarskej republiky, ktorý svojím kabaretným vystúpením medzi obecenstvom vyčaril veselú náladu. O dobrú náladu sa postarali aj ďalší účinkujúci, medzi ktorými nechýbal ani amatérsky spevák z našej obce **Zoltán Zsigrai** „Zoli“ a folklórne súbory. Vyvrcholením večera bol koncert účastníkov televíznej show „**Superstar**“ **Ivky Kováčovej, Tomáša Kraka a Tomáša Buranovského**. Úplným záverom sobotňajšieho dňa bol veľkolepý pouličný bál. O zábavu sa postarala miestna kapela „**Duo Trend**“. Zábava bola prerušená ohňostrojom, odpáleným z areálu čerpacej stanice Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti a. s., podnikateľom **Zoltánom Novákom**. Po ohňostroji sa pokračovalo v pouličnej zábave, ktorá v dobrej nálade trvala až do neskorých nočných hodín.

V nedeľu dňa **27. júla 2008** sa na športovom štadióne v Turni nad Bodvou uskutočnila tradičná **medzinárodná súťaž dobrovoľných hasičských zborov (DHZ)**. Súťaže sa zúčastnili družstvá z obcí Turňa nad Bodvou, Mokrance a maďarského mesta Gönc. Súťažilo sa v disciplíne požiarneho útoku. Na prvom mieste sa umiestnilo družstvo z našej obce, na druhom mieste družstvo z maďarského mesta Gönc a na treťom mieste družstvo z Mokraniec. V tejto súťaži sa predstavilo

aj dievčenské družstvo z Turne nad Bodvou. Hostami tohto športového dňa boli: primátor mesta Gönc - János Molnár, predseda krajského DHZ - Vendelín Fogarás, veliteľ okresného výboru DHZ - Miroslav Semanič a veliteľ profesionálneho hasičského zboru mesta Szendrő - Fodor Antal.

Svojou tohtoročnou úrodou ovocia a zeleniny sa prezentovali záhradkári našej obce a okolia na **jesennej výstave ovocia a zeleniny**, ktorú zorganizovala komisia kultúry, osvetu a spolupráce s tretím sektorom pri obecnom zastupiteľstve v spolupráci so Základnou organizáciou Csemadoku v Turni nad Bodvou dňa 27. septembra 2008 v priestoroch klubu dôchodcov. Medzi vystavovateľmi nechýbali ani žiaci materskej školy a oboch základných škôl, ktorí svojimi výrobkami spájanými s touto tematikou obohatili pestrosť tejto výstavy.

Folklórny umelecký súbor **Mladé Srdcia – Ifjú Szívek z Bratislavy sa predstavili v obci Turňa nad Bodvou dňa 25. septembra 2008**. Súbor prezentujúci hudobnú kultúru maďarského tanečného umenia a ľudového tanca v Karpatskej kotline vystúpil v miestnom kultúrnom stredisku s programom „Výber z hudobných a tanečných tradícií Maďarov, Slovákov, Rómov a Židov zo Slovenska“.

Tohtoročný **halowenský sprievod obcou** sa konal dňa 30. októbra 2008. Zúčastnili sa ho žiaci oboch základných škôl a materskej školy v obci Turňa nad Bodvou. Žiaci sa obliekli do šiat a masiek, ktoré pripomínali rôzne strašidelné bytosti a vo večerných hodinách pestro odetí kráčali cez obec. Organizátorom tejto akcie bola komisia školstva, mládeže a športu pod vedením Evy Hudákovej.

Komisia kultúry, osvetu a spolupráce s tretím sektorom dňa 12. decembra 2008 v miestnom Infocentre zorganizovala **vianočnú výstavu**, kde boli vystavené rôzne ručné práce s vianočnou tematikou detí z materskej školy a žiakov oboch základných škôl. Svojimi prácami z domácej dielne sa pýšili aj obyvatelia našej obce. Svoje zastúpenie tu mali výšivky, pletené a háčkované práce a nechýbali ani staré pohľadnice viažuce sa k týmto sviatkom.

Aj tento rok pedagógovia, žiaci základných škôl a materskej školy v našej obci pripravili **vianočné vystúpenie**, ktoré sa uskutočnilo dňa 18. decembra 2008 v kultúrnom dome v obci Turňa nad Bodvou. Pekné scény s vianočnou tematikou sa striedali s básničkami, tancami a vinšami, ktoré vyvolali pravú atmosféru najkrajších sviatkov roka.

Žiaci elokovanej triedy v Turni nad Bodvou pri Strednej odbornej škole v Medzeve vystúpili dňa 19. decembra 2008 v priestoroch hvezdárne mesta Medzev. Pod vedením pedagógov Andrey Halászovej a Štefana Hutkayho spoločne s 35-timi študentmi pripravili program, ktorý obsahovo v sebe skrýval spev a módnú prehliadku. Žiačky sa predstavili publiku v odevoch z vlastnej tvorby. O tom, že naši žiaci sú skutočne nadaní vo všetkých spomínaných činnostiach sa mohli presvedčiť nielen pedagógovia tejto školy ale aj verejnosť.

ZDRAVOTNÍCTVO, SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ, OBYVATEĽSTVO OBCE

Ku dňu 31. decembra 2008 bolo v obci Turňa nad Bodvou evidovaných **3556** obyvateľov. Za rok 2008 je evidovaný prírastok obyvateľov obce v počte **136**. Do obce sa prisťahovalo **79** a narodilo **57** nových obyvateľov. Za rok 2008 je evidovaný úbytok obyvateľov obce v počte **110**. Z obce sa odsťahovalo **80** a zomrelo **30** obyvateľov obce. Na Matričnom úrade v Turni nad Bodvou sa konalo **7** občianskych sobášov a **1** uvítanie do života.

Dňa 28. mája 2008 Obecný úrad v Turni nad Bodvou v spolupráci so Základnou organizáciou Slovenského červeného kríža v Turni nad Bodvou a Národnou transfúznou službou SR zorganizovali **výjazdový odber krvi**. Akcie sa zúčastnilo 27 občanov, z ktorých 16-ti boli úspešnými darcami krvi. Po odbere krvi boli darcovia spolu s členmi Národnej transfúznej stanice pozvaní na slávnostný obed, kde sa im poďakovalo za tento šľachetný čin. **Zoznam darcov krvi:** Tibor Hajdu, Zoltán Hajdu, Jozef Timko, Peter Varga, Helena Vargová, Zoltán Šoltész, Attila Nemes, Vladimír Polaček, Anna Juhásová, Jozef Szaniszló, Július Kočiš, Ervín Mikó ml., Helena Škobjáková, Tibor Tamáš. **Prvodarcovia:** Helena Bojszková, Katarína Majančíková.

Pre vysoký záujem o darcovstvo krvi sa dňa 1. októbra 2008 zorganizoval aj druhý krát výjazdový odber krvi. Akcie sa zúčastnilo 32 občanov, z toho bolo 20 úspešných darcov krvi. **Prvodarcami boli:** Tomáš Szanyi, Martin Fifik, Štefan Havranko ml., Katarína Szlofkaiová, Zuzana Komjátiová, Eva Harcsár.

Ostatní darcovia: Ivan Očenáš, Peter Varga, Helena Vargová, Marcela Šimková, Gabriel Štofán, Beáta Hajdúová, Roland Somogyi, Erika Havranková ml., Jozef Timko, Katarína Kováčsová, Timea Molnárová, Ervin Mikó st., Tibor Tamás, Iveta Szásziová.

V miestnom klube dôchodcov, dňa 22. júna 2008 sa konalo stretnutie Sociálnej komisie pri Obecnom zastupiteľstve s dôchodcami našej obce. Témou tohto stretnutia bola **prednáška o vysokom krvnom tlaku**, správna životospráva ľudí v staršom veku a spôsoby prevencie pri ochoreniach na vysoký krvný tlak. Po prednáške bol prítomným dôchodcom premeraný krvný tlak. Prednášajúcou bola predsedkyňa sociálnej komisie pani **Mária Oravcová**.

Starší ľudia si zaslúžia úctu. Vekom nadobudli skúsenosti, ktoré môžu odovzdávať mladším, ak o ne stoja. Napokon vďačíme im za život. Konajúc podľa tejto myšlienky v rámci októbrového „**Mesiaca úcty k starším**“, Základná organizácia Slovenského červeného kríža v Turni nad Bodvou pod vedením Evy Mikóovej v spolupráci so Sociálnou komisiou pri obecnom zastupiteľstve v Turni nad Bodvou pod vedením Márie Oravcovej aj v tomto roku pripravila pre našich starších spoluobčanov darčkové balíčky, ktoré boli osobne doručené každému občanovi vo veku nad 80 rokov.

ČINNOSŤ ZÁUJMOVÝCH ZDRUŽENÍ, SPOLKOV A KLUBU V OBCI TURŇA NAD BODVOU

V roku 2008 združenia a iné organizácie vyvíjali v obci Turňa nad Bodvou aktívnu činnosť.

Občianske združenie PRO TORNENSIS – Združenie má v prenájme od obce budovu č. 60 na Hlavnej ulici. Počas uplynulých rokov bola vykonaná rekonštrukcia budovy z financií, ktoré zabezpečovalo združenie z grantov. Celkové výdavky na stavebné práce predstavovali sumu 2 000 000,- Sk, z toho vlastný vklad združenia bola suma 237 000,- Sk. Okrem iného bola vymenená strecha budovy, boli vymenené okná, dvere, upravené boli vnútorné priestory, boli vybudované záchody a sprchy.

Realizované projekty, aktivity združenia:

Projekt „Podme spolu“ podporený z fondu sociálneho rozvoja bol zameraný na sociálne slabších občanov, ktorí boli zaučení do základov pestovania, chovateľstva a remesiel. Niektorí zo zaučených občanov pokračovali v aktivitách projektu a pestovali zeleninu na pôde, ktorú im poskytlí do užívania členovia združenia aj na ďalšie obdobie.

Združenie sa zapojilo aj do organizovania aktívnej činnosti pre 36 osôb, ktorí zhotovovali výrobky z prútia a dreva. Pokračovaním tejto aktivity je organizovanie dobrovoľníckej služby.

V lete bol organizovaný letný „remeselnícky tábor“ pre deti.

V spolupráci s ETP Slovensko boli zabezpečované aktivity projektov EQUAL, IDA, Habitat, RaHP – v rámci toho každý piatok bolo stretnutie klientov a klubová činnosť v obnovených priestoroch združenia.

Pokračovalo sa v aktivitách na podporu rozvoja sociálneho kapitálu v spolupráci s rôznymi organizáciami, domácimi aj zahraničnými.

V rámci spolupráce s o.z. Devleskero kher priestory združenia boli využívané aj členmi tejto organizácie.

Za posledné obdobie boli napísané a podané projekty na FSR, ktorých hlavnou tematikou bolo využívanie vnútorných zdrojov a zvyšovanie sociálneho kapitálu obce resp. regiónu.

Základná organizácia Združenia invalidov – Po úmrtí Jána Cseha, predsedu tejto organizácie v Turni nad Bodvou bola dňa 1. januára 2008 zvolená za nástupcu **Mária Andóová**. Novozvolená predsedníčka a výbor organizácie zorganizovali pre členov tohto združenia v roku 2008 nasledovné aktivity a kultúrne programy:

V mesiaci jún sa uskutočnil jednodňový výlet do liečebných kúpeľov Nyíregyháza v Maďarskej republike, ktorého sa zúčastnilo 45 občanov.

Dňa 20. septembra 2008 sa konala „guláš party“ s polovičnou členskou účasťou, ktorá bola aj napriek tejto skutočnosti úspešnou akciou.

V termíne od 1. do 7. decembra 2008 sa so zámerom oddychu a zlepšenia si svojho zdravotného stavu, 26 členov združenia zúčastnilo rekondičného pobytu v krásnom prostredí kúpeľov Turčianskych Teplíc.

Dňa 12. decembra 2008 sa konalo vianočné posedenie členov združenia. Pre vytvorenie atmosféry blížiacich sa sviatkov žiaci základnej školy vystúpili s vianočným programom, ktorým navodili pravú vianočnú náladu.

Základná organizácia Zväzu dôchodcov - V roku 2008 bolo v klube dôchodcov zaevidovaných 101 členov. Zásluhou členiek **Terézie Vargovej a Heleny Bosňákovej** sú priestory klubu otvorené každú nedeľu v poobedňajších hodinách, alebo podľa potreby aj počas iných dní, kde každoročne spoločne oslavujú Nový rok, Deň žien a iné sviatky.

V roku 2008 sa spoločne so Základnou organizáciou Csemadoku zúčastnili kladenia vencov pri príležitosti marcového národnooslobodzovacieho boja. Zúčastnili sa aj rôznych kultúrnych programov usporiadaných v našej obci.

V mesiaci máj zorganizovali tradičnú akciu „varenie gulášu“, na ktorej bola členská účasť až 90 percentná.

Počas letnej sezóny sa členovia klubu zúčastnili výletu do maďarského mesta Eger. Tento výlet bol spojený aj s návštevou miestneho kúpaliska.

V priebehu roka navštívili chorých a nevládných členov klubu dôchodcov Štefana Havranka, Alžbetu Turócziovú a Helenu Benyickú. Zablahoželali aj jubilantom 50. výročia svadby Štefana Fecsuho a jeho manželky.

Členky klubu sú aktívne aj v náboženskom živote našej obce. Pravidelne sa zúčastňujú omši, cirkevných obradov, pomáhajú aj pri vyzdobe, upratovaní priestorov kostola a jeho okolia.

Základná organizácia Csemadoku - v Turni nad Bodvou vyvíjala v roku 2008 aktívnu činnosť. Napriek finančným ťažkostiam sa podarilo vedeniu zorganizovať kultúrne aktivity v miestnom infocentre a v klube dôchodcov.

V mesiaci február sa konala prednáška o dejinách maďarského národa.

Počas roka 2008 si členovia Csemadoku pripomenuli rôzne výročia, pamätné dni pripomínajúce dejiny maďarského národa, ktoré sú súčasťou aj našich dejín. Sem patrí aj kladenie vencov pri hrobe Pála Willigera dňa 15. marca 2008 a pri pomníku padlých vojakov v lokalite Miglinc dňa 19. apríla 2008.

Zúčastnili sa aj rôznych okresných a miestnych kultúrnych podujatí. Úspešnou akciou bola „opekačka slaniny“.

Pozitívne hodnotenou spoločensko – kultúrnou akciou bola Katarínska zábava, ktorá bola organizovaná v miestnom kultúrnom stredisku.

Občianske združenie Rómska slza – vyvíja svoju činnosť v oblasti kultúry od samého začiatku svojho vzniku.

Pravidelne sa v Turni organizuje raz ročne „Rómsky festival Turňa nad Bodvou“, na ktorom vystupujú rôzne rómske hudobné súbory. V roku 2008 sa festival konal na miestom futbalovom štadióne dňa 25. júla.

Samospráva obce Turňa nad Bodvou v mesiaci máj 2008 nákupom hudobných nástrojov podporila rozvoj mladých rómskych talentov, aby náležite vedeli reprezentovať svoju obec v kultúrnej činnosti. Nacvičovanie piesní vedie okrem Anny Horváthovej aj bývalý pedagóg **Dr. Mihály Mázik** - miestny etnograf. Rómska slza sa intenzívne venuje výchove najmä detí a mládeže.

Doplňkový zápis k združeniam

Pohrebné podporné združenie na Slovensku – pobočka č.94 Turňa nad Bodvou – združenie vzniklo v zložitých spoločenských pomeroch v roku 1928 v Betliari. Miestna pobočka bola v našej obci založená v roku 1931 a jej vtedajším predsedom bol p. Ján Harihovský. Terajším predsedom združenia, ktorý eviduje až 1048 členov je **Eudovít Balázs**. Hlavným poslaním tohto združenia je vzájomná podpora členov, pomoc pri organizovaní dôstojného pohrebu nebohého člena a poskytovanie finančnej výpomoci.

Športový klub Taekwon - Do – v obci Turňa nad Bodvou bol založený v januári roku 2004. Neskôršie sa tento športový klub stal aj členom Slovenského zväzu Taekwon-Do ITF. Prácu v tomto klube usmerňujú naši medzinárodní inštruktori **4. Danu – Gabriel Barnák a Štefan Bányász**.

CIRKEVNÝ ŽIVOT

V rímskokatolíckom kostole v Turni nad Bodvou sa dňa 1. januára 2008 so začiatkom o 15:00 hodine konala **slávnostná svätá omša na počesť veľadôstojného pána Ft. Attilu Juhásza, z príležitosti jeho zavedenia do funkcie farára a nástupcu do kňazskej služby v jeho rodnej obci Turňa nad Bodvou**. Na tejto slávnostnej svätej omši boli prítomní veriaci z našej obce a z iných farností. Medzi pozvanými hosťami boli rožňavský dekan Vdp. Rastislav Polák, dekan – farár Mons. Dr. Gábor Bertalan, Ft. György Sipos, Ft. Oravecz Zoltán, Ft. Pásztor Lorenzó, Ft. Gajdo József a mnohí ďalší. Okrem cirkevných zástupcov boli prítomní aj poslanec Národnej rady SR László Köteles a Daniel Sabol z USA. Po svätej omši, ktorú celebroidal Ft. Attila Juhász nasledoval príhovor Vdp. Rastislava Poláka a následne odovzdanie menovacieho dekrétu. Po záverečnom príhovore starostu obce Turňa nad Bodvou Pavla Molnára nasledovala slávnostná recepcia na počesť nového turnianskeho farára, ktorá bola usporiadaná v miestnom kultúrnom stredisku.

Rok 2008 sa v cirkevnom živote písal v znamení **roku Biblie**. V tomto znamení náš duchovný ThLic. Attila Juhász usporiadal v našej obci prednášku, ktorej cieľom bolo, aby každá katolícka rodina v obci mala Sväté písmo. Z časti sa tento jeho zámer aj splnil.

V dňoch 12. – 14. júla 2008 do našej obce zavítal **debrecínsko – nyíregyházske biskup Bosák Nándor** z Maďarskej republiky, ktorý slávnostne otvoril cirkevný rok sv. Pavla.

V rámci 1. výročia úmrtia **Vdp. Pavola Oravecza** sa dňa 22. júla 2008 v novom cintoríne pri hrobe nebohého konala **pietna spomienka**.

V dňoch 21. – 22. augusta 2008 sa konalo **duchovné cvičenie pre dospelých** pod vedením duchovného otca **Szabó Józsefa** z maďarského mesta Eger.

Vyučovanie náboženstva prebiehalo v našich školách za výpomoci dvoch pedagogičiek – katechetiek v 31 triedach s celkovým počtom žiakov katolíckeho vierovyznania **419**.

V roku 2008 sa v našej obci konalo **26** cirkevných pohrebov a **5** cirkevných sobášov. Pokrstených bolo **57** detí a **27** detí prijalo prvé sväté prijímanie. Posledné pomazanie prijalo **109** chorých a starých občanov.

V mesiaci október 2008 bola ukončená rozsiahla **rekonštrukcia vnútorných priestorov farského úradu rímskokatolíckej cirkvi** v Turni nad Bodvou. Práce boli vykonávané od novembra roku 2007.

Archeologické práce vykonané v priestoroch kostola a jeho nádvoria, ktoré prebiehali od roku 2002 v roku 2008 pokračovali.

V roku 2008 bolo **zreštaurované a obnovené zamurované gotické okno** nachádzajúce sa v juhovýchodnej časti kostola. Reštaurátorské práce boli finančne podporované grantom nadačného fondu „Szülőföld Alap“ z Maďarskej republiky čiastkou 100 000,- Sk.

Gréckokatolícka cirkev

Aj napriek ťažkostiam nastal v tejto cirkevnej obci veľký rozvoj. Má malý počet veriacich, ale aj tí sa pravidelne raz do týždňa a v nedeľu zúčastňujú na liturgických obradoch, ktoré sa konajú v sobášnej sieni obecného úradu. Veriaci tvoria silnú, súdržnú a rôznorodú spoločnosť.

Túto spoločnosť tvoria veriaci pôvodom z Hačavy, ale sú medzi nimi aj rodáci z Turne a prisťahovalci z okolitých obcí. Väčšinou rusíni a slováci.

V roku 2008 mali na prvom svätom prijímaní dvoch veriacich, jedno dieťa Adriána Gergelya a jeho starú mamu Magdalénu. Veriaci sa snažia sobášnu sieň čo najviac prispôbiť liturgickým obradom. Podarilo sa im z milodarov zakúpiť červené liturgické rúcho a nové kadidlo.

Reformovaná cirkev

Za pomoci predstaviteľov obce Turňa nad Bodvou občania reformovaného vierovyznania dostali pred rokom do prenájmu budovu bývalej predajne obuvi tzv. „Baťa“, nachádzajúcu sa na Hlavnej ulici pod súp. č. 65. Táto budova by sa mala postupom času premeniť na kostol. Ešte počas minulého roka začali s plánovanou prestavbou budovy a v súčasnosti sa im podarilo obnoviť jednu miestnosť, ktorú na Veľký piatok dňa 21. marca 2008 slávnostne odovzdali do užívania. Na tejto slávnostnej udalosti bol prítomný aj Pavol Molnár starosta obce Turňa nad Bodvou. Oslavy svojím vystúpením doprevádzal spevácky zbor reformovanej cirkvi zo Žarnova.

ŠKOLSTVO

Základná škola v Turni nad Bodvou

V školskom roku **2007/2008** do školy nastúpilo **320** žiakov slovenskej a maďarskej národnosti s 35 % zastúpením rómskeho etnika. Práca na základnej škole bola organizovaná v 14 triedach a v jednej špeciálnej triede. Pedagógovia a vychovávateľky pristupovali k práci veľmi zodpovedne a tvorivo, žiaci svoj talent mohli rozvíjať v 9-tich záujmových krúžkoch pre I. stupeň a v 10-tich krúžkoch pre II. stupeň.

Tak ako každý rok, aj v tomto školskom roku sa škola zapájala do literárnych, matematických a rôznych iných súťaží, z ktorých je potrebné spomenúť najlepšie dosiahnuté výsledky. Žiaci 4. B triedy úspešne reprezentovali svoju školu na matematickej súťaži 4x4 a obsadili pekné 5. miesto. Oddelenie prírodných vied Košice-okolie v spolupráci s OVGO uskutočnilo dňa 12. februára 2008 okresné kolo Geografickej olympiády pre žiakov 5. až 9. ročníka. Súťaže sa zúčastnilo 60 žiakov z 18 základných škôl okresu. Výborne sa darilo **Jakubovi Galajdovi**, ktorý sa umiestnil na 3. mieste. **Peter Harčár** z 9. ročníka preukázal svoju šikovnosť v okresnom kole fyzikálnej olympiády kde získal 4. miesto.

Po letných dvojmesačných prázdninách plných zážitkov 2. september 2008 ubiehal už tradične v znamení nástupu žiakov do školy. Slávnostné zahájenie školského roka **2008/2009** sa konal na školskom dvore. Prítomný starosta obce Turňa nad Bodvou Pavol Molnár svojím slávnostným príhovorom otvoril nový školský rok a srdečne privítal všetkých žiakov, rodičov a pedagogických pracovníkov školy. Po otváracom ceremoniáli sa žiaci, pedagógovia a ďalší občania mohli zúčastniť svätej omše, ktorá sa už tradične konala v rímskokatolíckom kostole obce Turňa nad Bodvou. V školskom roku **2008/2009** sa začalo vyučovať v **14-tich** triedach, v **1** špeciálnej triede na II. stupni. Do školy nastúpilo **314** žiakov, z toho **30** prvákov. Do školského klubu sa zapísalo **42** žiakov. Podobne ako v predchádzajúcom, tak aj v školskom roku 2008/2009 vychádza školský časopis „Crngáčik“.

Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským v Turni nad Bodvou

V školskom roku **2007/2008** školu navštevovalo **255** žiakov, ktorých vyučovalo **22** pedagógov a **2** asistenti. Pedagógovia a žiaci boli aktívni aj v tomto školskom roku. Ich snaha sa ukázala v súťaži: - „Poznaj slovenskú reč“. Okresné kolo súťaže sa konalo dňa 27. februára 2008 v Moldave nad Bodvou. Pod vedením pedagogičky Jolany Fulajtárovej víťazom tejto súťaže sa stal **Dávid Kulcsár**, žiak 8. ročníka a 2. miesto obsadila **Elizabeta Szilasiová** taktiež z 8. ročníka. Po okresnom kole nasledovalo krajské kolo, na ktorom **Elizabeta Szilasiová** obsadila pekné 2. miesto súťaže a následne obsadila 2. miesto aj v celoštátnom kole tejto súťaže. V školskom roku 2007/2008 sa rozlúčilo so školou **15** končiacich deviatakov. Zároveň so žiakmi v tomto školskom roku ukončili svoju pedagogickú činnosť pedagógovia **Štefan Hutkay**, **Helena Juhászová** a **Mgr. Katatarína Pápaiová**, ktorí odišli do dôchodku po mnohých odpracovaných rokoch v školskom rezorte.

Dňa 2. septembra 2008 bol slávnostným ceremoniálom zahájený nový školský rok **2008/2009**. V školskom roku 2008/2009 bránu školy prekročilo **256** žiakov pod vedením novovymenovanej riaditeľky **Ing. Andrey Molnárovej**.

Riaditeľke Základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským **Mgr. Kataríny Pápaiovej**, pred plánovaným ukončením jej funkčného obdobia a z dôvodu odchodu do starobného dôchodku bola udelená cena **Zväzu maďarských pedagógov na Slovensku** za jej dlhoročnú a obetavú životnú prácu. Cena jej bola udelená v rámci XVI. ročníka celoštátneho stretnutia pedagógov škôl s vyučovacím jazykom maďarským zo Slovenska, ktorá sa konala v dňoch 12.- 13. apríla 2008 v Rožňave.

Mgr. Katarína Pápaiová sa dňom 31. júla 2008 vzdala funkcie riaditeľa Základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským v Turni nad Bodvou. Z toho dôvodu obec Turňa nad Bodvou ako zriaďovateľ školy vyhlásila výberové konanie, do ktorého sa prihlásili dvaja uchádzači. Výberové konanie uskutočnila Rada školy pri ZŠsVJM. Starosta obce Turňa nad Bodvou na základe rozhodnutia resp. návrhu rady školy dňom 31. júla 2008 odvolal Mgr. Katarínu Pápaiovú a dňom **1. augusta 2008** vymenoval **Ing. Andreu Molnárovú** do funkcie riaditeľa Základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským.

Materská škola

V školskom roku 2007/2008 materskú školu navštevovalo **70** detí. Výchova prebiehala v troch triedach pod vedením šiestich učiteliek a **Annou Szanyiovou** riaditeľkou materskej školy. Tak ako každý rok, aj v tomto školskom roku sa deti zapájali do rôznych aktivít organizovaných kultúrnou komisiou samosprávneho orgánu obce Turňa nad Bodvou. Ručné práce detí materskej školy boli vystavené na jesennej výstave ovocia a zeleniny a na vianočnej výstave. Svoju šikovnosť preukázali aj kultúrnym programom pri príležitosti osláv Dňa matiek a v rámci vianočného vystúpenia, ktoré boli predvedené v miestnom kultúrnom dome obce Turňa nad Bodvou. Deti z materskej školy sa zúčastnili aj hallowenského sprievodu obcou. Mimo aktivít konaných v našej obci sa dňa 17. marca 2008 zúčastnili v Moldave nad Bodvou súťaže „**Viacboj všestrannosti**“. Spomedzi 15-tich súťažiacich družstiev si deti materskej školy v Turni nad Bodvou odniesli ocenenie za **2.** miesto. **Viacboj všestrannosti** v skoku, behu a hode loptou sa uskutočnil druhýkrát v školskom roku 2008/2009 dňa 21. októbra 2008 v Moldave nad Bodvou. Deti materskej školy v Turni nad Bodvou sa umiestnili na krásnom **1.** mieste. Záverom školského roka 2007/2008 brány materskej školy opustilo **26** detí, ktoré v novom školskom roku 2008/2009 nastúpili do prvých tried základných škôl.

Stredná odborná škola Medzev, Elokované triedy v Turni nad Bodvou.

Škola je dobre vybavená náradiami, strojmi a zariadeniami potrebnými na prípravu žiakov na budúce povolania. Nakoľko budova školy, ktorú dal Obecný úrad Turňa nad Bodvou pre SOUP Medzev do prenájmu za 1,-Sk a je prevádzkovaná strednou školou má obmedzené kapacity, vyučuje sa na dvojsmennú prevádzku. V škole je 6 miestností na vyučovanie a na odborný výcvik. Budova sa neustále rekonštruje a modernizuje za spolupráce Strednej odbornej školy v Medzeve a Obecného úradu Turňa nad Bodvou. O túto školu je značný záujem žiakov zo ZŠ Turňa nad Bodvou a Drienovca. Táto forma sa osvedčila, nakoľko väčšinou rodičia v hmotnej núdzi nemajú financie pre svoje deti na cestovanie za strednou školou do Medzeve alebo inde. Pedagogickí pracovníci pod vedením **Ludovíta Balázsa** – asistenta, vedia udržať dobrú disciplínu a poriadok. Škola spolupracuje s akciovou spoločnosťou **Fe – Markt a.s. Turňa nad Bodvou**. Nadalej sa vyučuje v dvojročných učebných odboroch: „Technické služby v autoservise“ pre chlapcov a „Výroba konfekcie“ pre dievčatá. V máji 2008 ukončilo štúdium **10** chlapcov v učebnom odbore „**Technické služby v autoservise**“ a obdržali kvalifikačný doklad- výučný list.

V školskom roku **2008/2009** školu navštevuje **57** žiakov a žiačok. Od **1. septembra 2008** nastala zmena v názve školy z pôvodného SOUP Medzev (Stredné odborné učilište poľnohospodárske) na **SOŠ Medzev (Stredná odborná škola Medzev)**. Touto zmenou dostala aj škola v Turni nad Bodvou nový názov, ktorý správne znie: **Stredná odborná škola Medzev, Elokované triedy v Turni nad Bodvou.**

ŠPORT

Ing. Peter Marcin – reprezentant Slovenskej republiky v pretekoch psích záprahov.

Preteky psích záprahov sú zaujímavým odvetvím. Pri tomto športe je potrebné skĺbiť náročnú fyzickú prípravu so spoluprácou a riadením štvornohých spoluúčastníkov, psov. Ing. Peter Marcin si svoju zbierku ocenení rozšíril aj v roku 2008 o ďalšie zlaté medaile, ktoré získal na nasledovných pretekoch a majstrovstvách:

- 1. miesto Mošovce – kárové preteky v kategórii C2 – (štvorzáprah)
- 1. miesto Revište - Majstrovstvá Slovenska, šprint na suchu v kategórii C2
- 1. miesto Humenné – kárové preteky v kategórii C2
- 1. miesto Lom nad Rimavicou – sane šprint v kategórii C2
- 1. miesto Turčianske Teplice – sane šprint v kategórii C2
- 1. miesto Donovaly – Majstrovstvá Európy, sane šprint v kategórii C2

TJ Cementár Turňa nad Bodvou – futbalový a stolnotenisový klub

Medzi najpopulárnejšie športy na Slovensku patrí futbal. Tak isto je to aj v našej obci. Futbalový oddiel TJ Cementár aj v roku 2008 pripravil svojim priaznivcom príjemné aj menej príjemné chvíle športového vyžitia. Na futbalové zápasy sa mužstvo poctivo pripravovalo pod vedením trénera **Štefana Košútha**.

Po júnovom odstúpení doterajšieho predsedu futbalového oddielu TJ Cementár Ondreja Gašpara došlo k zmene zloženia výboru. Vedenie futbalového klubu prevzal **Ing. Marcel Derján**, rodák našej obce. Hlavným usporiadateľom sa stal **Milan Drobňák** a vedúcim mužstva **Ladislav Šaláta**. Hlásateľom futbalových zápasov je **Zoltán Zsigrai**.

Konečné výsledky III. ligy po jarnej časti sezóny 2007/2008 je nasledovné:

Futbalový klub TJ Cementár sa celkovo umiestnil na 14. mieste. Skončil s 10 výhrami, 6 remízami, 14 prehrami s celkovým počtom 33 bodov. ŠTK odčítala futbalovému klubu Turňa nad Bodvou 3 body.

Konečné výsledky IV. ligy po jesennej časti sezóny 2008/2009 je nasledovné:

Umiestnenie v súťažiach nie je lichotivé, 11. miesto patrí nášmu mužstvu. Zo 16 odohratých zápasov mali 6 výhier, 0 remíz a 10 prehíer s celkovým počtom 18 bodov.

Najviac gólov počas celej futbalovej sezóny dal futbalový hráč klubu TJ Cementár **Mikuláš Pelegrin** z Čečejevíc.

Stolnotenisový klub TJ Cementár a samosprávne orgány obce Turňa nad Bodvou na deň 29. marca 2008 zorganizovali v priestoroch telocvične základnej školy a miniihriska športový deň pod názvom „**Pamätný turnaj Jána Šipoša**“. Tohto športového dňa sa zúčastnili súťažiaci z obce Turňa nad Bodvou, maďarského mesta Szendrő a maďarských obcí Hídvégardó a Perkupa. Súťaž prebiehala v kategóriách stolný tenis a futbal.

Výsledky futbalového zápasu sú nasledovné: Na prvom mieste sa umiestnilo mužstvo z obce Perkupa, na druhom mieste obstálo mužstvo zo Szendrő a tretie miesto patrí mužstvu z obce Turňa nad Bodvou.

Výsledky ženskej kategórie v stolnom tenise sú podľa súťažiacich obcí v nasledovnom poradí: - 1. miesto Szendrő, 2. miesto Hídvégardó, 3. miesto Turňa nad Bodvou.

Výsledky mužskej kategórie podľa súťažiacich obcí sú nasledovné: - 1. miesto Turňa nad Bodvou, 2. a 3. miesto Szendrő.

Ďalším programom športového dňa bolo **kladenie spomienkového venca na hrob Jána Šipoša** v novom cintoríne, za prítomnosti starostu obce Turňa nad Bodvou Pavla Molnára a starostov zo súťažiacieho mesta a obcí z Maďarska.

Študenti strednej odbornej školy Medzev, elokované triedy v Turni nad Bodvou sa stretli s protihráčmi z SOUP Medzev a z maďarskej obce Tornanádaska dňa 5. apríla 2008 na **športovom dni**. Športový deň predstavoval medzinárodný futbalový turnaj, ktorý prebiehal na minihrisku v areáli základných škôl Turňa nad Bodvou. Futbalový zápas sa skončil výhrou pre žiakov elokovanej triedy v Turni nad Bodvou, na druhom mieste sa umiestnili žiaci z SOUP Medzev a na treťom mieste skončili žiaci z domova mládeže z obce Tornanádaska.

Krajský školský úrad Košice, Okresná rada Slovenskej asociácie športu na školách Košice-okolie a Centrum voľného času Košice okolie zorganizovali **obvodné kolá v malom futbale mladších žiakov základných škôl**. Súťaži sa zúčastnili aj žiaci našej základnej školy, ktorí na základe úspešnej reprezentácie postúpili do okresného kola, konanej dňa 6. mája 2008 na ihrisku Základnej školy v Čani. Zo súperiacich 32 mužstiev naši žiaci obstáli v poradí súťaže na peknom 6. mieste.

Priateľský rómsky futbalový zápas sa konal dňa 3. októbra 2008 v maďarskom meste Szendrő medzi domácimi a mužstvom z obce Turňa nad Bodvou. Zápas sa skončil výhrou našich protihráčov z mesta Szendrő.

XXXIV. ročník vlastivednej cyklotúry prebiehala v dňoch 25. júla - 3. augusta 2008. Organizátorom cyklotúry bolo miestne združenie Csemadoku Moldava nad Bodvou pod vedením poslanca NR SR László Kőteleasa. Dňa 26. júla 2008 mali cyklisti zastávku v obci Turňa nad Bodvou, kde ich privítal starosta obce Pavol Molnár. V rámci svojho programu účastníci cyklotúry v našej obci navštívili rímskokatolícky kostol a zrúcaniny Turnianskeho hradu. Účastníci cyklotúry boli pohostení v reštaurácii miestneho kultúrneho strediska.

Záverečnou športovou akciou konanou v našej obci bol už tradičný **V. ročník Silvestrovského stolnotenisového turnaja**, ktorý sa konal dňa 27. decembra 2008 v priestoroch telocvične základnej školy. Organizátorom súťaže bol miestny stolnotenisový klub TJ Cementár. Tohtoročného turnaja sa zúčastnilo celkovo 16 hráčov z Turne a blízkeho okolia. Víťazom Silvestrovského stolnotenisového turnaja o putovný pohár starostu obce Turňa nad Bodvou v dvojhre mužov sa stal **Vojtech Király**. Na druhom mieste sa umiestnil **Pavol Szepsi**, tretiu priečku víťazov obsadil **Róbert Hajdu** a štvrté miesto súťaže patrí **Štefanovi Erdélyimu**.

Športový klub Taekwon – Do

Športový klub **Taekwon – Do** usporiadal **Mikulášsky turnaj** v priestoroch telocvične základných škôl v Turni nad Bodvou dňa **6. decembra 2008**. Účasť prijali: ŠKT - Turňa nad Bodvou ako organizátor súťaže, ŠKT - Moldava nad Bodvou, ŠKT – Hrhov a ŠKT – Charkovská, Košice. Za hladký priebeh tejto súťaže bol zodpovedný **Gabriel Barnák**. Hlavným rozhodcom tejto súťaže bol **Ri Kum Chol (6 Dan) z Kórei**. Súťaže sa zúčastnilo spolu **30** mladých športovcov, ktorí si zmerali svoje sily v nasledovných disciplínach: - zápas „Matsogi“ jednotlivci – podľa váhovej kategórie a zostava „Tul“ jednotlivci – podľa technických stupňov. Úspešnými súťažiacimi v zostave „Tul“ boli: 1. Pavol Szepsi, 2. Dominika Oravcová a Richard Giák, 3.

Dávid Giák a Michal Maďar. V zápase „**Matsogi**“ bolo poradie nasledovné: 1. Bianka Oravcová a Richard Giák, 2. Dominika Oravcová, 3. Sandra Šimková.

DHZ – Dobrovoľný hasičský zbor Turňa nad Bodvou

Podobne ako predchádzajúci rok, aj tohto roku pokračovala séria súťaží dobrovoľných hasičských zborov na domácom území a v zahraničí, ktorých sa aktívne zúčastňovali aj naše družstvá.

Prvou akciou v poradí, na ktorej našu obec reprezentovalo dorastenecké družstvo DHZ Turňa nad Bodvou, bol **36. ročník okresného kola hry mladých požiarnikov „Plameň 2008“**, ktoré sa uskutočnili dňa 9. mája 2008 v Mokranciach. Súťažilo sa v disciplínach požiarneho útoku a štafetový beh. Naše dievčenské družstvo si vybojovalo v poradí **4. miesto**, kým chlapčenské družstvo obstálo o niečo lepšie a odniesli si ocenenie za **3. miesto**.

Obci Turňa nad Bodvou bolo udelené ocenenie za vynikajúce výsledky a za aktivity v oblasti medzinárodnej spolupráce Dobrovoľných hasičských zborov.

Toto ocenenie v podobe vecných darov osobne prevzali predstavitelia obce Turňa nad Bodvou Pavol Molnár, Milan Drobňák a predseda DHZ Turňa nad Bodvou Mgr. Atilla Oravec v maďarskom meste **Felsőzsolca**, kde sa dňa 17. mája 2008 konali oslavy na počesť 100. výročia založenia miestneho DHZ.

Ďalšou súťažou, ktorej sa opäť zúčastnilo dorastenecké družstvo DHZ Turňa nad Bodvou bolo **krajské kolo súťaže mladých požiarnikov**, ktoré sa konalo dňa 18. mája 2008 v obci **Kalša**. Z 25 družstiev naše súťažiace dievčenské družstvo obstálo na **9. mieste**, chlapčenské družstvo získalo ocenenie za **4. miesto** v poradí a môžu sa pýšiť aj najlepšimi výsledkami v disciplíne štafetový beh.

Nasledujúcou súťažou bolo **krajské kolo DHZ**, ktoré sa konalo v posledný deň mesiaca máj v maďarskom meste **Gönc**. Súťaže sa zúčastnilo aj družstvo dospelých DHZ, kde zo 17-tich súťažiacich družstiev sa naši reprezentanti umiestnili na peknom **3. mieste**.

Obvodná súťaž Dobrovoľných hasičských zborov sa konala dňa 8. júna 2008 na futbalovom ihrisku v obci Dvorníky – Včeláre. Tejto súťaže sa zúčastnilo aj turnianske družstvo DHZ, ktoré sa umiestnilo na **7. mieste**.

Ďalšia súťaž sa znovu konala za hranicami, na ktorú vycestovalo aj naše dievčenské družstvo DHZ. Dorastenky sa zúčastnili dňa 20. až 22. júna 2008 na **IV. celoštátnej mládežníckej súťaži mladých požiarnikov** v maďarskom meste **Karcag**. Zo 14 dievčenských družstiev sa naše družstvo umiestnilo na **9. mieste**.

POČASIE

Jarné počasie s priaznivými teplotami bez väčších prízemných mrazov a s dostatočným množstvom vlahy malo pozitívny vplyv na správny vývoj vegetácie. Rok 2008 bol charakteristický bohatou úrodou ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín.

Kým na mnohých miestach územia Slovenska počas letného obdobia vyčíňali intenzívne búrky doprevádzané silnými vetrami alebo krupobitím, v našej obci a jeho blízkom okolí neboli zaznamenané žiadne väčšie výkyvy počasia charakteristické pre toto obdobie.

Počasia sa túto jeseň nie vždy riadilo kalendárom. V septembri boli zaznamenané najskôr rekordne vysoké, potom zase nízke teploty. Nezvyčajne teplým dňom bol 30. október 2008, kedy denné teploty dosahovali +17 C°. Vrtochy počasia vyvrcholili ešte v ten istý deň, keď v podvečerných hodinách sa našou obcou a jeho okolím prehnala silná búrka a za krátku dobu spadlo veľké množstvo dažďa v sprievode občasného silného nárazového vetra. Na začiatku novembra sme mali opäť nezvyčajne teplé počasie, ktoré spôsoboval teplý vzduch prúdiaci od juhu. Rekordne vysoké teploty s hodnotami okolo +18 C° mali pokračovanie aj v nasledujúcich dňoch a pretrvávali až do 8. novembra 2008. Po tomto dni teploty klesli a pohybovali sa v hodnotách charakteristických pre jesenné a následne aj zimné obdobie.

ČIASTKOVÉ DOPLNKY

Rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie

Úryvok z predbežného odborného hlásenia o objavených freskách v rímskokatolíckom kostole Turňa nad Bodvou.

Počas reštaurátorských prác v rímskokatolíckom kostole v Turni nad Bodvou došlo k objaveniu fresiek. Podľa doteraz objavených ikonografických a štýlových výjavov môžeme fresky datovať do obdobia **prvej polovice 15. storočia**. Z pohľadu štýlu maľby je z fresiek najviac citelný vplyv českého umenia približne z roku 1400. Zjavný vplyv českého maliarstva v nástenných maľbách Hornej zemi najnovšie podrobne analyzoval Dušan Buran, v prvom rade v spojení Levočských, Pónických a Ludrovských fresiek.

Turnianske nástenné maľby sa priamo neviažu ani k jednému z týchto pamiatok. Ich vysoká úroveň ukazuje na iný štýl, prípadne má spojitosti dvorného umenia. Zatiaľ sa nenašli žiadne erby, ktoré by patrili k turnianskym dekoratívnym maľbám. Pôvodná forma svätyne kostola pochádza z obdobia spreď roku **1406** z čias panovania rodu **Tornaiovcov**. Svätyňa mala slúžiť k účelom reprezentatívneho pohrebného miesta pre členov rodiny tohto rodu. Uvedený účel svätyne potvrdzuje aj umiestnenie náhrobného kameňa, ktorý určuje miesto posledného odpočinku **Jánosa Tornaiho**. Na základe materiálu a kvality náhrobného kameňa sa predpokladá, že pochádza z blízkeho okolia, pravdepodobne bola vyhotovená v Košiciach. Zásadne nie je vylúčené, že aj objednanie nástenných malieb sa spája s menom Jánosa Tornaiho a tak sa fresky môžu datovať do obdobia ešte pred rokom 1406. Ich veľmi vysoká úroveň však naznačuje skôr na trochu neskoršie obdobie. Podľa terajšej fázy výskumu je viac pravdepodobné, že fresky boli vyhotovené po roku **1409**, možno medzi rokmi **1410 – 1420**. To najviac dokazujú nasledovné skutočnosti:

- objavené maľby sú druhou vrstvou na stenách kostola, ktorým predchádzala biela vápenná maľba s jednoduchým červeným rámovaním.
- medzi freskami sa objavili aj témy ako adorácia Ježiša, ktoré boli rozšírené v Strednej Európe okolo roku 1410.
- vysoká kvalita a české stylistické spojenie sa taktiež viažu k obdobiu po roku 1410.

Özdögei Besenyő Pál, nový vlastník majetku, symbolicky prevzal architektonicky hotový kostol spolu s objednávkou nástenných malieb. V kvalitných dekoráciách, ktoré sa rozprestierajú po celej svätyni ľahko rozpoznáme prvky dvorného umenia. Maľby svojím štýlom v minulosti takto reprezentovali osadlosť pod hradom.

Besenyő Pál sa postaral aj o vnútorné zariadenie kostola o čom svedčí aj **kalich zdobený erbom darcu**, ktorý sa nachádza v zbierke **Maďarského Národného múzea v Budapešti**. Podrobnejšia analýza a hodnotenie fresiek budú vykonané po kompletnom archeologickom odhalení a konzervovaní nástenných malieb.

Poznámka:

Autorom odborného materiálu napísanom v maďarskom jazyku je **Jékely Zsombor** – reštaurátor.

ZÁVER

Hlavné udalosti v obci Turňa nad Bodvou v roku 2008

V roku **2008** sa v obci Turňa nad Bodvou vykonali zväčša rekonštrukčné práce. V obci, na Moldavskej ceste od obecného úradu až po InfoCentrum bolo zrušené vzdušné káblové vedenie a následne bola elektrická kabelizácia uložená do zeme. Po prekládke vzdušného rozvodu bola vykonaná obojstranná modernizácia verejného osvetlenia.

Uložených bolo 15 nových osvetľovacích telies. Práce boli dokončené v mesiaci máj.

Na základe prijatia všeobecne záväzného nariadenia - VZN o určovaní súpisných a orientačných čísel na území obce, bola vykonaná montáž tabúl s orientačnými číslami na budovy a rodinné domy po celej obci.

V mesiaci júl bola vykonaná obnova asfaltového koberca na chodníkoch Moldavskej cesty od obecného úradu po pekáreň po obidvoch stranách.

V letných mesiacoch došlo k výstavbe detského ihriska na nádvorí materskej školy, ktoré bolo odovzdané do užívania začiatkom mesiaca september.

Firma M-Elektronik s.r.o. Martin od mesiaca august do konca decembra vykonala rekonštrukciu káblového systému obecného rozhlasu využitím existujúcich vedení káblovej televízie.

V mesiaci október došlo ku kompletnej výmene teplovodného rozvodu kúrenia, ktorým bol odstránený havarijný stav vzniknutý v areáli základných škôl.

V rámci I. etapy zateplenia budovy obecného úradu bola vykonaná výmena pôvodných starých okien na plastové.

V roku **2008** sa konalo **8** zasadnutí obecného zastupiteľstva obce Turňa nad Bodvou; z toho boli **2** zasadnutia mimoriadne.

Slovensko v roku 2008

V roku **2008** rozhodne to nebola politika, ktorá ovplyvňovala život ľudí na Slovensku najviac. Hlavné slovo mala ekonomika a nielen tá domáca. Prvý polrok sme prežili v očakávaní, ako to dopadne s prijatím Slovenska do eurozóny, ktorá nakoniec dopadla pozitívne a mohli sme sa tešiť zo silnejúcej koruny. Druhý polrok naša republika žila v obavách, ako na nás doľahne celosvetová finančná kríza. Tieto naše obavy sa koncom roka stali realitou, aj napriek tvrdeniu mnohých analytikov, že „nás sa to netýka“. V jej dôsledku prišlo zatiaľ o prácu na Slovensku zhruba tri a pol tisíce ľudí a ešte nie je tomu koniec. Tento negatívny hospodársky dopad mal vplyv aj na najväčších zamestnávateľov v našom okolí. Externé spoločnosti v U.S. Steel Košice, VSH a.s. Turňa nad Bodvou a iné väčšie firmy vykonali opatrenia, ktoré si vyžadoval trh. Došlo tak k prepusteniu niekoľkých pracovníkov, alebo poniektorí zamestnanci ostali doma so 60-percentnou náhradou mzdy.

Počet nezamestnaných občanov v obci Turňa nad Bodvou mal stúpajúcu tendenciu. Kým v mesiaci október bolo bez práce **466** občanov, v mesiaci november **499** a ku 31. decembru 2008 bolo v evidencii nezamestnaných zaregistrovaných až **516** obyvateľov obce.